

ความคิดเห็นต่อร่างพ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ...¹

(รับฟังความคิดเห็นวันที่ 5-20 กันยายน 2561)

เครือข่ายพลเมืองเน็ต 20 กันยายน 2561

1. การประมวลผลข้อมูลที่พระราชบัญญัตินี้จะไม่ใช่บังคับต้องมีเท่าที่จำเป็น และการยกเว้นต้องระบุผู้ประมวลผลข้อมูลและจุดประสงค์ของการประมวลผลอย่างเฉพาะเจาะจง

- โดยหลักการ จำเป็นต้องมีมาตรฐานการคุ้มครองขั้นต่ำที่มาตรฐานเดียวกันสำหรับทุกกิจกรรมในทุกกิจการ และทุกอุตสาหกรรม
- ความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัตินี้เนื่องจาก “ยังไม่มีหลักเกณฑ์ กลไก หรือมาตรการกำกับดูแลเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นหลักการทั่วไป สมควรกำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไปขึ้น”
- ดังนั้นพระราชบัญญัตินี้จึงจำเป็นต้องครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนบุคคลในทุกกิจการ ทุกอุตสาหกรรม ให้เป็นการทั่วไปที่สุด
- หลักการปฏิบัติและการคุ้มครองเพิ่มเติมสำหรับกิจการที่มีกฎหมายเฉพาะอยู่แล้ว อาจมีได้ ดังระบุแล้วในมาตรา 3
- ข้อยกเว้นในการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผย อาจมีได้ตามความจำเป็นโดยพิจารณาจากจุดประสงค์ของการประมวลผลข้อมูล หรือ แต่ข้อมูลส่วนบุคคลในทุกกิจการจะต้องอยู่ในบังคับกฎหมายฉบับนี้เสียก่อน

1.1 การยกเว้นไม่บังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฉบับนี้กับกิจการทั้งกิจการแบบเหมารวม โดยเฉพาะกับหน่วยงานความมั่นคงและสมาชิกของบริษัทข้อมูลเครดิต

ร่าง ก.ย. 2561 ระบุมาตรา 4 วรรค 1 ว่า

- มาตรา 4 พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช่บังคับแก่
 - (1) บุคคลที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อกิจกรรมในครอบครัวของบุคคลนั้นเท่านั้น โดยมีให้ผู้อื่นใช้ข้อมูลส่วนบุคคล หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นต่อผู้อื่น
 - (2) การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือการรักษาความปลอดภัยของประชาชน รวมทั้งหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือนิติวิทยาศาสตร์
 - (3) บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ทำการเก็บรวบรวมไว้เฉพาะเพื่อกิจการสื่อมวลชน งานศิลปกรรม หรืองานวรรณกรรมอันเป็นไปตามจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพหรือเป็นประโยชน์สาธารณะเท่านั้น

¹ <http://lawamendment.go.th/index.php/component/k2/item/1297-5-20-2561>

- (4) สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา รวมถึงคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยสภาดังกล่าว ซึ่งเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในการพิจารณาตามหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา หรือคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี
- (5) การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาคดี การบังคับคดี และการวางทรัพย์ รวมทั้งการดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
- (6) การดำเนินการกับข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิตและสมาชิกตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

การไม่ให้กฎหมายใช้บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลทั้งหมดในกิจการตามร่างมาตรา 4 วรรค 1 ในข้อ (2)-(6) เป็นการยกเว้นที่กว้างขวางเกินสัดส่วนและเกินจำเป็น

- ข้อมูลส่วนบุคคลในกิจการต่างๆ ดังกล่าว สามารถอยู่ภายในบังคับกฎหมายฉบับนี้ได้ ไม่ต้องยกเว้นเหมารวมไปหมดทั้งกิจการ ทั้งนี้ยังสามารถกำหนดข้อยกเว้นให้มีการเก็บรวบรวม การใช้ หรือการเปิดเผยได้เป็นกรณี โดยพิจารณาจากจุดประสงค์การการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผย
- “กิจการสื่อสารมวลชน” ในร่างมาตรา 4 (3) ไม่จำเป็นต้องได้รับการยกเว้นการบังคับใช้ทั้งกิจการ
 - สื่อสารมวลชนสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลได้อยู่แล้ว ตามข้อยกเว้นในร่างมาตรา 24 ซึ่งระบุว่า “(1) เพื่อประโยชน์ที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยหรือสถิติซึ่งเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะและได้เก็บข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อการนั้นไว้เป็นความลับ” “(5) เป็นการจำเป็นเพื่อการดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” และ “(6) เป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล [...] เว้นแต่ประโยชน์ดังกล่าวมีความสำคัญน้อยกว่าสิทธิขั้นพื้นฐานในข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล” รวมถึงข้อยกเว้นตามมาตรา 25 และ 26
 - สื่อสารมวลชนสามารถใช้และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลได้ตามข้อยกเว้นที่ระบุไว้ในร่างมาตรา 27
- “สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา รวมถึงคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยสภาดังกล่าว” ในร่างมาตรา 4 (4) ไม่จำเป็นต้องได้รับการยกเว้นการบังคับใช้ทั้งกิจการ
 - สภาฯ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลได้อยู่แล้ว ตามข้อยกเว้นในร่างมาตรา 24 ทั้งในข้อ (1) (3) (5) (6) และ “(7) เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายหรือการใช้อำนาจรัฐของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” รวมถึงข้อยกเว้นตามมาตรา 25 และ 26
 - สภาฯ สามารถใช้และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลได้ตามข้อยกเว้นที่ระบุไว้ในร่างมาตรา 27
- “การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฯ และเจ้าหน้าที่ตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา” ในร่างมาตรา 4 (5) และการดำเนินงานตาม “หน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือนิติวิทยาศาสตร์” ในร่างมาตรา 4 (2) ไม่จำเป็นต้องได้รับการยกเว้นการบังคับใช้ทั้งกิจการ

- ศาลและเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม การป้องกัน การปราบปราม และนิติวิทยาศาสตร์ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลได้อยู่แล้ว ตามข้อยกเว้นในร่างมาตรา 24, 25, และ 26
 - ศาลและเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม สามารถใช้และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลได้ตามข้อยกเว้นที่ระบุไว้ในร่างมาตรา 27
- “การดำเนินการกับข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิตและสมาชิกตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต” ในร่างมาตรา 4 (6) ไม่จำเป็นต้องได้รับการยกเว้นการบังคับใช้ทั้งกิจการ
 - กิจการข้อมูลเครดิตสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลได้อยู่แล้ว ตามข้อยกเว้นในร่างมาตรา 24 ซึ่งระบุว่า “(4) เป็นการจำเป็นเพื่อการปฏิบัติตามสัญญาซึ่งเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นคู่สัญญาหรือเพื่อใช้ในการดำเนินการตามคำขอของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก่อนเข้าทำสัญญานั้น” “(6) เป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล [...] เว้นแต่ประโยชน์ดังกล่าวมีความสำคัญน้อยกว่าสิทธิขั้นพื้นฐานในข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล” และ “(7) เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายหรือการใช้อำนาจรัฐของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” รวมถึงข้อยกเว้นตามมาตรา 25 และ 26
 - กิจการข้อมูลเครดิตสามารถใช้และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลได้ตามข้อยกเว้นที่ระบุไว้ในร่างมาตรา 24 อาศัยอำนาจตามมาตรา 27 เช่น การส่งข้อมูลให้กับหน่วยงานปราบปรามการฟอกเงินก็สามารถใช้ข้อยกเว้นตามมาตรา 24 (7) (ประกอบกับมาตรา 20 ของพ.ร.บ.ประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต) หรือการนำข้อมูลไปสร้างแบบจำลองด้านเครดิต ก็สามารถใช้ข้อยกเว้นตามมาตรา 24 (6) (ประกอบกับมาตรา 20/1 ของพ.ร.บ.ประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต) ได้
 - สถาบันการเงินซึ่งเป็นสมาชิกของบริษัทข้อมูลเครดิตนั้น ซึ่งหมายถึงนิติบุคคลใน 9 ประเภทธุรกิจนี้
 - 1) ธนาคารพาณิชย์
 - 2) บริษัทเงินทุน
 - 3) บริษัทหลักทรัพย์
 - 4) บริษัทเครดิตฟองซิเอร์
 - 5) บริษัทประกันวินาศภัย
 - 6) บริษัทประกันชีวิต
 - 7) นิติบุคคลที่ให้บริการบัตรเครดิต
 - 8) นิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการทางการเงิน
 - 9) นิติบุคคลอื่นที่ประกอบกิจการให้สินเชื่อเป็นทางการค้าปกติตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
 - และขณะนี้กำลังมีการเสนอให้เพิ่มธุรกิจประเภทที่ 10 คือ "นิติบุคคลอื่นที่ประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อเป็นทางการค้าปกติ ตามที่

คณะกรรมการประกาศกำหนด" เข้าไปในกฎหมาย² โดยปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนเตรียมเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ³ (นิติบุคคลเหล่านี้มีแนวโน้มจะเป็นได้ทั้งผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลและผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล)

หากประกาศใช้มาตรา 4 (6) ดังที่ปรากฏอยู่ในร่างฯ การดำเนินการกับข้อมูลในกิจการทั้งหมด 9-10 ประเภทนี้ (และสามารถเพิ่มเติมได้อีกในอนาคตตามแต่ที่คณะกรรมการคุ้มครองเครดิตจะประกาศกำหนด) ซึ่งมีข้อมูลส่วนบุคคลในหลายมิติและเกี่ยวข้องกับชีวิตของประชาชนจำนวนมาก (และมีแนวโน้มจะเกี่ยวข้องกับชีวิตของประชาชนทุกคนในอนาคต ตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล) จะไม่อยู่ในการบังคับของพ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเลย

- คำอธิบายที่ว่ากิจการข้อมูลเครดิตมีข้อกำหนดเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอยู่แล้วนั้น ไม่น่าจะสมเหตุผล เพราะเมื่อเปรียบเทียบกับกิจการโทรคมนาคมและกิจการสุขภาพ ซึ่งต่างก็มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอยู่แล้วเช่นกัน⁴ ก็ไม่ได้ถูกยกเว้นไปทั้งกิจการแบบกิจการธนาคารพาณิชย์ เงินทุน หลักทรัพย์ ประกันวินาศภัย ประกันภัย บัตรเครดิต สินเชื่อ ฯลฯ ดังที่ระบุอยู่ในร่างมาตรา 4 (6)
- มาตรา 3 ของร่างพ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฉบับนี้ ได้ให้กลไกไว้อย่างชัดเจนแล้วว่ากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกลาง จะทำงานร่วมกับกลไกการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของแต่ละกิจการที่มีอยู่อย่างไร
- ข้อยกเว้นในการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผย ตามร่างมาตรา 24, 25, 26 และ 27 ของพ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่พ.ร.บ.ประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตได้ให้ไว้กับสมาชิกบริษัทข้อมูลเครดิตนั้นเพียงพอแล้วสำหรับการประกอบธุรกิจ การหาประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย และการทำตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด โดยยังคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนอยู่ไม่จำเป็นต้องยกเว้นการดำเนินงานกับข้อมูลของทั้งกิจการดังเช่นที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 (6) ของร่างปัจจุบัน

- “การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือการรักษาความปลอดภัยของประชาชน [...]” ในร่างมาตรา 4 (2) มีหลักการที่ยอมรับได้ แต่ภาษาที่ใช้อาจไม่ชัดเจนเพียงพอ

- ข้อนี้เป็นข้อใหม่ที่ร่าง ม.ค. 2561 ไม่มี และเพิ่งเพิ่มเข้ามาใหม่ในร่าง ก.ย. 2561
- คณะผู้ร่างอธิบายระหว่างการนำเสนอในวันที่ 11 ก.ย. 2561 ว่า ดูตามกฎหมาย General Data Protection Regulation ของสหภาพยุโรป ใน Article 2 ที่ว่าด้วยขอบเขตสิ่งที่คุ้มครอง (Material scope)⁵

² ร่าง พ.ร.บ.ประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. ... (ฉบับที่..)

https://www.creditinfocommittee.or.th/Thai/Documents/DraftLaw16_7_61.pdf (16 ก.ค. 2561)

³ <https://www.prachachat.net/finance/news-207483>

⁴ เช่น ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการคุ้มครองและการจัดการข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคล พ.ศ. 2561

<https://ict.moph.go.th/th/extension/463>

⁵ <http://bit.ly/2QkSLSG> (เผยแพร่ 11 ก.ย. 2561)

- น่าสนใจว่า GDPR Article 2 Material scope นั้นยกเว้นการบังคับใช้ไว้เพียง 4 ข้อ ดังระบุใน Art. 2(2)⁶:
 - สองข้อแรกนั้นเป็นเรื่องเฉพาะกับระบบสหภาพยุโรป โดย Art. 2(2) lit. a) นั้นเป็นกิจกรรมที่อยู่นอกเหนือขอบเขตของกฎหมายของสหภาพยุโรป และ Art. 2(2) lit. b) นั้นว่าด้วยกิจกรรมที่สหภาพยุโรปไปทำกับนอกสหภาพ
 - ส่วน Art. 2(2) lit. c) นั้นเป็นการยกเว้นการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล “โดยบุคคลธรรมดาในกิจกรรมส่วนตัวหรือกิจกรรมภายในครัวเรือนเท่านั้น” (by a natural person in the course of a purely personal or household activity) – ซึ่งข้อนี้เทียบได้กับร่างมาตรา 4 (1)
 - และ Art. 2(2) lit. d) ซึ่งยกเว้นการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล “โดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และความสามารถ เพื่อประโยชน์แห่งการป้องกัน การสืบสวน การตรวจหา หรือการฟ้องคดีอาญา หรือการบังคับคดีทางอาญา รวมถึงการพิทักษ์หรือป้องกันไม่ให้เกิดภัยคุกคามต่อความปลอดภัยของสาธารณะ” (by competent authorities for the purposes of the prevention, investigation, detection or prosecution of criminal offences or the execution of criminal penalties, including the safeguarding against and the prevention of threats to public security) – ซึ่งข้อนี้บางส่วนคล้ายกับร่างมาตรา 4 (2) แต่ไม่เหมือนที่เดิยวนัก ซึ่งจะอภิปรายต่อไป
- หากดูตัวอย่างตาม Material scope ของ GDPR จะเห็นได้ว่า ข้อยกเว้นที่ไม่เกี่ยวกับบริบทของสหภาพยุโรปนั้น มีเพียง 2 ข้อ คือข้อยกเว้นเพื่อการใช้ในครัวเรือนและข้อยกเว้นเพื่อความปลอดภัยสาธารณะ
 - ใช้คำว่า “public security” (ความปลอดภัยของสาธารณะ) และไม่ใช่ “ความมั่นคงของรัฐ”
 - ไม่มีข้อยกเว้นไปทั้งกิจการสำหรับกิจการสื่อสารมวลชน รัฐสภา ศาล และข้อมูลเครดิต
- จะเห็นได้ว่า ข้อยกเว้นใน GDPR Article 2 นั้นจะระบุ 1) ผู้ควบคุมข้อมูล และ 2) จุดประสงค์หรือเงื่อนไขที่จะเป็นเหตุให้เกิดการยกเว้น เอาไว้อย่างชัดเจน
- ร่างมาตรา 4 (2) ระบุเพียงว่าจะให้การยกเว้นกับหน่วยงานลักษณะใด แต่ไม่ได้ระบุว่า จะยกเว้นในกรณีการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยเพื่อจุดประสงค์ใด เท่ากับเป็นการยกเว้นให้ในทุกจุดประสงค์ ขอเพียงผู้ควบคุมข้อมูลเป็นหน่วยงานที่ตรงตามลักษณะที่ระบุ ซึ่งภาษาในร่างปัจจุบันก็กินความกว้างขวางมาก

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1532348683434&uri=CELEX:02016R0679-20160504>

1.2 การตรากฎหมายเพื่อยกเว้นไม่ให้มีการคุ้มครองสิทธิ ต้องตราเป็นพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของรัฐสภาเท่านั้น หรืออย่างน้อย หากเห็นสมควรให้ใช้การตราเป็นพระราชกฤษฎีกาก็ต้องกำหนดกรอบสำหรับการบัญญัติข้อยกเว้นเพิ่มเติมดังกล่าวเอาไว้ในพระราชบัญญัติที่เป็นกฎหมายหลัก

ร่าง ก.ย. 2561 ระบุมาตรา 4 วรรค 2 ว่า

- การยกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนมาใช้บังคับแก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะใด กิจการใด หรือหน่วยงานใดทำนองเดียวกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอื่นใด ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

การคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญ

- พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตราขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่ชัดเจนในการใช้สิทธิและเสรีภาพตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งหมายความว่าสิทธิและเสรีภาพนั้นได้อยู่ก่อนแล้วและได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแม้ยังไม่มี การตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับเป็นการเฉพาะ
- สิทธิและเสรีภาพดังกล่าวเช่น “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย” “บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว การกระทำความผิดเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใดๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ” “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันไม่ว่าในทางใดๆ การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการใดๆ เพื่อให้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูล” “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง จะกระทำมิได้”
- การยกเว้นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เท่ากับเป็นการจำกัดมาตรการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล หากจำเป็นต้องบัญญัติการยกเว้นดังกล่าว ต้องตราเป็นกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์เทียบเท่าหรือสูงกว่าพระราชบัญญัติที่ผ่านการรับรองโดยรัฐสภา
- สมควรมีการกำหนดกรอบเอาไว้ว่าการบัญญัติข้อยกเว้นเพิ่มเติมนั้น จะต้องระบุอย่างน้อยถึงลักษณะผู้ควบคุมข้อมูลที่จะได้รับการยกเว้น จุดประสงค์การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยที่จะได้รับการยกเว้น และเงื่อนไขหรือหลักเกณฑ์ที่จะทำให้ได้รับการยกเว้น โดยให้คำนึงถึงหลักความจำเป็นและได้สัดส่วนของกฎหมาย และสิทธิขั้นพื้นฐานในข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งจะสูญเสียไปจากการขยายข้อยกเว้นดังกล่าว

1.3 ข้อเสนอแก้ไข

จากการอภิปรายในข้อ 1.1 และ 1.2 เสนอแก้ไขร่างมาตรา 4 เป็น

- มาตรา 4 พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่
 - (1) บุคคลที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อกิจกรรมในครอบครัวของบุคคลนั้นเท่านั้น โดยมีให้ผู้อื่นใช้ข้อมูลส่วนบุคคล หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นต่อผู้อื่น
 - (2) การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยของประชาชน เพื่อประโยชน์ในการรักษาความปลอดภัยของประชาชนเท่านั้น โดยมีให้หน่วยงานอื่นที่ไม่มีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยของประชาชนใช้ข้อมูลส่วนบุคคล หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นต่อหน่วยงานอื่นที่ไม่มีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยของประชาชน

การยกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนมาใช้บังคับแก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะใด กิจกรรมใด หรือหน่วยงานใดทำนองเดียวกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอื่นใด ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ โดยจะต้องระบุอย่างชัดเจนถึงลักษณะผู้ควบคุมข้อมูลที่จะได้รับการยกเว้น จุดประสงค์การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยที่จะได้รับการยกเว้น และเงื่อนไขหรือหลักเกณฑ์ที่จะทำให้ได้รับการยกเว้น ทั้งนี้ให้คำนึงถึงหลักความจำเป็นและได้สัดส่วน

2. ความเป็นอิสระและทรัพยากรของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและสำนักงาน

- ภาระงานของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและสำนักงานจะมีปริมาณมาก เนื่องจากครอบคลุมทุกกิจการและมีอำนาจหน้าที่จำนวนมาก ซึ่งรวมถึงการทำแผนยุทธศาสตร์ การออกประกาศ การเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี และการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย หากทรัพยากรในการทำงานไม่เพียงพอ หรือมีขั้นตอนลำดับขั้นในการปฏิบัติงานที่ยู่งยากเกิดจำเป็น จะทำให้งานล่าช้าและยิ่งสะสม กระทบสิทธิผู้เกี่ยวข้องและเสียโอกาสทางธุรกิจได้

2.1 สมควรมีคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ทำงานเต็มเวลา

- เพื่อให้คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันการณ์ ควรพิจารณากำหนดให้กรรมการทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา
- หากเห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการโดยตำแหน่งซึ่งไม่สามารถทำงานเต็มเวลาได้ อาจให้มีกรรมการโดยตำแหน่งที่ทำหน้าที่ไม่เต็มเวลาได้ โดยกรรมการที่เหลือต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา⁷ โดยประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยอีกครั้งหนึ่ง ควรทำงานเต็มเวลา

⁷ ตัวอย่างคณะกรรมการลักษณะนี้เช่น คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

2.2 ความเป็นอิสระของกรรมการ

- เพื่อประกันความเป็นอิสระของผู้มาเป็นกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ควรพิจารณาระบุลักษณะต้องห้ามเพิ่มเติมสำหรับประธานและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในมาตรา 11 เช่น

- ประธานและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม⁸ ดังต่อไปนี้

[...]

(8) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(9) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น และไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

(10) ไม่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอิสระอื่นใดที่มีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ขัดแย้ง ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมกับการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการ

(11) ไม่เป็นหรือเคยเป็นกรรมการ ผู้จัดการ ผู้บริหาร ที่ปรึกษา พนักงาน ผู้ถือหุ้น หรือหุ้นส่วนในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนหรือสมาคมหรือนิติบุคคลอื่นใดบรรดาที่เป็นตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจหรือประกอบธุรกิจเป็นผู้ควบคุมข้อมูลหรือผู้ประมวลผลข้อมูลที่มีรายได้เกิน 10 ล้านบาท ในระยะเวลาหนึ่งปีก่อนได้รับการสรรหาตามมาตรา 9 หรือก่อนได้รับการคัดเลือกตามมาตรา 10

2.3 ความเป็นอิสระของสำนักงาน

- อำนาจและหน้าที่ตามมาตรา 43 และ 44 ที่เกี่ยวกับการฝึกอบรม การทำความตกลง การถือหุ้น เข้าเป็นหุ้นส่วน หรือเข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่น ฯลฯ ควรกำหนดในพระราชบัญญัติที่เป็นกฎหมายหลัก ว่าจะต้องไม่ขัดกับภารกิจในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของคณะกรรมการและของสำนักงาน

- อาจระบุในมาตรา 43 และ 44 ว่าการลงโทษหรือการทำความตกลง จะต้องทำในกิจการที่ไม่ขัดกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด⁹

2.4 ข้อเสนอแก้ไข

- ควรพิจารณาให้มีกลไกการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถทำงานคุ้มครองได้อย่างเต็มที่และเป็นอิสระ
- ต้องมีกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ทำงานเต็มเวลาและทำงานได้อย่างเป็นอิสระ โดยประธานและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องไม่เป็นข้าราชการหรือประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลขนาดใหญ่
- มีกรอบหลักเกณฑ์การทำข้อตกลงและการลงทุนให้กับสำนักงาน เพื่อไม่ให้เกิดการขัดประโยชน์และกระทบกับภารกิจ

⁸ ตัวอย่างลักษณะต้องห้ามปรับจากคณะกรรมการกำกับกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

⁹ ตัวอย่างเช่น มาตรา 20 (8) ในพ.ร.บ.คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 ระบุว่าสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยสามารถ “ลงทุนหาผลประโยชน์ในกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” <http://www.oic.or.th/th/consumer/about/arbitrator>